Polisi Diogelu
2025-2026

Diweddarwyd: Medi 2025

Dyddiad Adolygu: Medi 2026

Polisi Diogelu ac Amddiffyn Plant Enghreifftiol (i'w ddefnyddio mewn ysgolion)

Enw'r Ysgol:	**Ysgol Bryn Tabor**
Dyddiad y Polisi:	**Medi 2025**
Fersiwn 003 dyddiedig:	**Ionawr 2025**
Dyddiad mabwysiadu gan y Corff Llywodraethu:	**Medi 25ain, 2025**
Dyddiad Adolygu Blynyddol:	**Medi 2026**

Personél Diogelu'r Ysgol a Rhifau Cyswllt

Personél Diogelu	**Manylion Cyswllt**
Llywodraethwr sydd â chyfrifoldeb am Ddiogelu:	Mr Paul Davies
Pennaeth:	Mrs Bethan Fell
Unigolyn Diogelu Dynodedig:	Mrs Bethan Fell
Dirprwy Unigolyn Diogelu:	Mr Sion Owen
Ail Ddirprwy Unigolyn Diogelu:	Mrs Rhian Price
Trydydd Dirprwy Unigolyn Diogelu:	Mrs Bethan Williams
Swyddog Diogelu'r ALI dros Addysg:	**Rebecca Phillips.** Rebeccac.phillips@wrexham.gov.uk 01978 295411 / 07435654007
Un Pwynt Mynediad CBSW:	SPOAchildren@wrexham.gov.uk

	01978 292039
Y Tîm ar Ddyletswydd mewn Argyfwng y Tu Allan i Oriau:	Emergency.Hours@wrexham.gov.uk 0345 053 3116
Os yw'r plentyn mewn perygl uniongyrchol, dylech ffonio'r heddlu yn syth ar 999	

Swyddog Diogelu Dynodedig yr ALI:

Grant Williams – grant.williams@wrexham.gov.uk or sguard@wrexham.gov.uk 01978 295405

Yn gyfrifol am reoli'r holl honiadau a wneir yn erbyn staff a gwirfoddolwyr sy'n gweithio gyda phlant ac oedolion sydd mewn perygl mewn Addysg (Gweithdrefnau Diogelu Cymru 2019)

Swyddog Dynodedig yr Awdurdod Lleol:

Helen Edwards – helen.edwards@wrexham.gov.uk 01978 295409

Yr uwch reolwr sy'n gyfrifol am Ddiogelu a'r unigolyn dynodedig yng Nghyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam sy'n gyfrifol am reoli a monitro honiadau am ddiogelu yn ymwneud â gweithwyr proffesiynol a'r rhai sydd mewn swyddi ag ymddiriedaeth. (Gweithdrefnau Diogelu Cymru 2019)

D.S:

(i) Dylai'r holl staff gael mynediad at y polisi hwn, sydd ar gael yn (Rhowch eich lleoliad eich hun yma) neu ar wefan Addysg CBSW.

(ii) Bydd yr holl staff presennol ac unrhyw benodiadau newydd yn llofnodi cofrestr yn yr ysgol i gadarnhau eu bod wedi darllen ac wedi deall y cynnwys. Caiff y gofrestr ei chadw'n ddiogel yn yr ysgol a bydd yn cadarnhau'r dyddiad y gwnaeth staff unigol gwblhau hyfforddiant ddiwethaf.

Dyddiad Polisi gan ALI	Ionawr 2025
Polisi wedi'i gyhoeddi gan:	Pennaeth Addysg ac Ymyrraeth Gynnar CBSW
Fersiwn 001 dyddiedig	Ebrill 2018
Dyddiad Mabwysiadu gan yr ALI	Ebrill 2018
Dyddiad Adolygu gan yr ALI	Ionawr 2025

1. Cynnwys Tudalen 5
2. Disgrifiad o'r Broses o Ffurfio'r Polisi a'r Broses Ymgynghori Tudalen 6
3. Rhagarweiniad Tudalen 8
4. Cyflwyniad Tudalen 8
4.1 Beth yw Diogelu? Tudalen 8
4.2 Y Ddyletswydd Prevent – Beth i'w wneud os oes gennych chi bryder Tudalen 11
4.3 Rhwymedigaethau Diogelu'r Awdurdod Lleol Tudalen 12
4.4 Rhwymedigaethau Diogelu Ysgolion Tudalen 12
5. Atal Tudalen 19
6. Gweithdrefnau Tudalen 19
7. Cefnogaeth Tudalen 21
8. Plant ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) Tudalen 23
9. Cefnogi Staff Tudalen 24
10. Honiadau a wneir yn erbyn Aelod o Staff Tudalen 24
11. Recriwtio Mwy Diogel Tudalen 26
12. Diogelwch Safle'r Ysgol Tudalen 27
13. Cydraddoldeb ac Amrywiaeth Tudalen 27
14. Cyfrinachedd a Rhannu Gwybodaeth Tudalen 28
15. Cydymffurfio â'r Polisi hwn Tudalen 29

Atodiad A Tudalen 31
Atodiad B Tudalen 35
Atodiad C Tudalen 36
Atodiad D Tudalen 37
Atodiad E Tudalen 39
Atodiad F Tudalen 40
Atodiad G Tudalen 42
Atodiad H Tudalen 43

2. Disgrifiad o'r Broses o Ffurfio'r Polisi a'r Broses Ymgynghori

2.1. Cylchlythyr Llywodraeth Cymru: 283/2022 Cadw Dysgwyr yn Ddiogel a dogfennau eraill a restrir yng Nghylchlythyr 283/2022

2.2. Diogelu plant a phobl ifanc gyda'n gilydd wrth ailgodi ar ôl Covid-19 – canllawiau statudol ar gyfer ymarferwyr Gorffennaf 2020

2.3. Cylchlythyr Llywodraeth Cymru: 009/2014 Diogelu Plant mewn Addysg - Ymdrin â honiadau o gam-drin yn erbyn athrawon a staff eraill.

2.4. Cylchlythyr Llywodraeth Cymru: 002/2020 Gweithdrefnau Disgyblu a Diswyddo Staff Ysgol

2.5. Gweithdrefnau ar gyfer Adrodd ar Achosion o Gamymddwyn ac Anghymwystra yn y Gweithlu Addysg yng Nghymru, Canllawiau 168/2015

2.6. Rheoliadau Staffio Ysgolion a Gynhelir (Cymru) (Diwygio) 2014

2.7. Canllawiau Llywodraeth Cymru Polisi Diogelu 'Enghreifftiol'

2.8. Gweithdrefnau Diogelu Cymru 2019

2.9. Deddf Plant 1989 a 2004

2.10. Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant 2014 (Cymru)

2.11. Cynllun Gweithredu rhwng Cyfoedion

3. Rhagarweiniad

3.1 Mae'r Awdurdod Lleol wedi paratoi'r polisi hwn yn seiliedig ar enghraifft a roddwyd gan Gyngor Sir Ddinbych. Lluniwyd y model gwreiddiol yn dilyn ymgynghori ag ystod eang o bartneriaid ac ysgolion. Cyflwynwyd y model i'r Bwrdd Rhanbarthol Diogelu Plant hefyd a chafodd ei dderbyn fel model cynhwysfawr o arfer da.

3.2 Mae Adran Addysg Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam wedi paratoi'r ddogfen ddiwygiedig hon fel enghraifft o arfer da sy'n adlewyrchu'r systemau a phrosesau sydd ar waith yn ardal yr Awdurdod Lleol.

3.3 Dylai'r polisi gael ei fabwysiadu gan ysgolion unigol a'i adolygu o dro i dro gan y Pennaeth a'r Corff Llywodraethu.

Cyflwynodd, Mrs Bethan Fell, (Arweinydd Diogelu Dynodedig yr ysgol) bolisi'r ysgol wedi'i adolygu a'i ddiwygio i'r Corff Llywodraethu ar Medi 25ain 2025, a chafodd ei gymeradwyo a'i gofnodi yng nghofnodion y cyfarfod.

4 Cyflwyniad

4.1 Beth yw Diogelu?

4.1.1 Mae Diogelu'n golygu amddiffyn plant rhag camdriniaeth, esgeulustod neu fathau eraill o niwed ac addysgu'r bobl o'u cwmpas i adnabod yr arwyddion a'r peryglon. Caiff diogelu a hyrwyddo lles pob plentyn sy'n mynychu ysgol ei ddiffinio at ddibenion y polisi hwn fel (Adran 175 o Ddeddf Addysg 2002 ac Adran 3 Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014):

- Amddiffyn plant rhag y risg o gael eu cam-drin, eu hesgeuluso neu ddioddef mathau eraill o niwed;
- Atal amhariad i iechyd neu ddatblygiad plant;
- Sicrhau bod plant yn tyfu mewn amgylchiadau sy'n gyson â darpariaeth gofal diogel ac effeithiol; a

- Cymryd camau gweithredu i alluogi pob plentyn i gyflawni'r canlyniadau gorau

4.1.2. Mae diogelu plant yn hollbwysig yn Ysgol Bryn Tabor. Dylai'r ysgol ddarparu amgylchedd diogel a chynhwysol ble gall plant a phobl ifanc ffynnu a thyfu. Er mwyn cyflawni hyn mae ystod eang o fesurau wedi eu rhoi ar waith, drwy bolisïau, fel yr amlinellir yn Adran 17.

4.1.3. Mae diogelu plant a phobl ifanc sy'n wynebu risg o gamdriniaeth ac esgeulustod yn anochel yn golygu ansicrwydd, amwysedd a ffaeledigrwydd o ganlyniad i wybodaeth gyfyngedig, rhagdybiaethau amherffaith ynglŷn â lles y plentyn yn y dyfodol ac nid oes yna ddull pendant o gydbwyso hawliau gwrthdrawiadol y rhieni a'r plant. Ond mae'n egwyddor sylfaenol fod amddiffyn plant rhag niwed yn gyfrifoldeb yr holl ymarferwyr sy'n gweithio gyda phlant fel yr amlinellir yng Ngweithdrefnau Diogelu Cymru 2019. Mae rhieni a'r cyhoedd yn disgwyl safonau uchel gan ymarferwyr i ddiogelu plant, a hynny'n iawn, ond mae cyflawni'r safonau hyn yn heriol i bawb sy'n gweithio yn y maes hwn.

4.1.4. Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam a Chorff Llywodraethu Ysgol Bryn Tabor yn llwyr gydnabod y cyfraniad mae'n ei wneud i amddiffyn plant a diogelu a'r nod yw nid yn unig lleihau'r perygl i blant ond i sicrhau bod eu hiechyd a'u lles ar ei orau.

4.1.5. Mae'r termau 'amddiffyn plant' a 'diogelu' yn golygu gwahanol bethau i wahanol bobl a dyma pam mae Llywodraeth Cymru wedi diffinio'r termau; gellir eu gweld yn Atodiad A.

4.1.6 Mae Strwythur Arweinyddiaeth Diogelu'r Ysgol fel a ganlyn:

Strwythur Arweinyddiaeth Diogelu'r Ysgol	
Y Corff Llywodraethu	Trosolwg Strategol
Pennaeth	Arweinyddiaeth Gyffredinol
Unigolyn Diogelu Dynodedig	Rheoli a Gweinyddu

Yr holl staff	Dyletswydd gyfreithiol i gofnodi a rhoi gwybod am unrhyw bryderon yn ymwneud ag amddiffyn plant

Mae yna dair prif elfen, yn arbennig o ran diogelu plant:

a) Atal trwy'r gefnogaeth addysgu a bugeiliol a gynigir i ddisgyblion

b) Gweithdrefnau ar gyfer nodi ac adrodd am achosion, neu achosion tybiedig o gam-drin. Oherwydd ein bod yn dod i gyswllt â phlant o ddydd i ddydd, mae staff yr ysgol mewn sefyllfa dda i wylio am arwyddion allanol o gam-drin.

c) Cefnogaeth i ddisgyblion a allai fod wedi cael eu cam-drin.

4.1.7. Mae'r polisi hwn yn berthnasol i'r **holl** lywodraethwyr, staff a'r gwirfoddolwyr sy'n gweithio yn yr ysgol. Athrawon, cymorthyddion addysgu, goruchwylwyr amser cinio, gofalwyr, ysgrifenyddion a staff swyddfa, a allai fod yn unigolion y bydd plentyn yn datgelu gwybodaeth iddynt am y tro cyntaf.

4.1.8. Yn ogystal â bod yn berthnasol i'r rhestr o bobl a nodir uchod, mae'n gosod rhwymedigaethau personol arnynt.

4.1.9. **Mae'n *RHAID* i bob aelod o staff gofnodi a rhoi gwybod am unrhyw broblemau, pryderon neu amheuon amddiffyn plant i'r Unigolyn Diogelu Dynodedig gyda chyn lleied o oedi ag sy'n bosibl ac ar ddiwrnod y pryder.**

4.1.10. Nid mater o ddewis ar ran yr unigolyn yw hyn ond mae'n ddyletswydd statudol ar **bob** ymarferydd unigol i roi gwybod am bryderon fel yr amlinellir yng Ngweithdrefnau Diogelu Cymru 2019.

4.2 Y Ddyletswydd Prevent – Beth i'w wneud os oes gennych chi bryder

4.2.1. Dan Ddeddf Gwrthderfysgaeth a Diogelwch 2015 mae gan yr ysgol ddyletswydd statudol i roi sylw dyledus i'r angen i atal pobl rhag cael eu tynnu i mewn i derfysgaeth. I ysgolion mae hyn yn golygu:

- Dysgu cwricwlwm eang a chytbwys sy'n hyrwyddo datblygiad ysbrydol, moesol, diwylliannol, meddyliol a chorfforol myfyrwyr ac yn eu paratoi ar gyfer y cyfleoedd, cyfrifoldebau a phrofiadau bywyd ac mae'n rhaid iddo hyrwyddo cydlyniant cymunedol.
- Darparu mannau diogel lle gall myfyrwyr ddeall a thrafod pynciau sensitif, gan gynnwys terfysgaeth a syniadau eithafol sy'n rhan o ideoleg terfysgaeth a dysgu sut i herio'r syniadau hyn
- Bod yn ystyriol o'u dyletswyddau presennol i atal gwthio syniadau gwleidyddol a sicrhau bod materion gwleidyddol yn cael eu cyflwyno'n gytbwys
- Amddiffyn myfyrwyr rhag eithafiaeth a'r risg o radicaleiddio yn yr un modd ag y maent yn eu gwarchod rhag ffurfiau eraill o niwed a chamdriniaeth.

4.2.3. Diffinnir radicaleiddio ac eithafiaeth fel y broses lle bydd unigolyn yn dechrau cefnogi terfysgaeth a mathau o eithafiaeth sy'n arwain at derfysgaeth (Strategaeth Prevent Llywodraeth EF)

Beth i'w wneud os oes gennych chi bryder

4.2.4. Os oes gan aelod o staff bryder am unigolyn neu deulu penodol fe ddylid dilyn gweithdrefnau diogelu arferol eich ysgol, gan gynnwys trafod y pryder Prevent gyda'ch arweinydd diogelu dynodedig yn yr ysgol a gwneud atgyfeiriad at dimau atgyfeirio gofal cymdeithasol plant neu oedolion eich awdurdod lleol.

4.2.5. Fe allwch hefyd gysylltu â Swyddog Prevent Heddlu Gogledd Cymru neu Swyddog Cyswllt yr Heddlu ar gyfer yr Ysgol a all siarad â chi yn gyfrinachol ynglŷn ag unrhyw bryderon a'ch helpu i gael mynediad at gymorth a chyngor. Prevent | Heddlu Gogledd Cymru

4.3 Rhwymedigaethau Diogelu'r Awdurdod Lleol

4.3.1. Rhaid i'r Awdurdod Lleol wneud trefniadau ar gyfer sicrhau bod eu swyddogaethau addysg yn cael eu harfer gyda'r bwriad o ddiogelu a hyrwyddo lles plant. [Adran 175 Deddf Addysg 2002].

4.3.2. Bydd yr Awdurdod Lleol yn:

a) Monitro cydymffurfiaeth â Gweithdrefnau Diogelu Cymru 2019

b) Sicrhau bod cyngor, canllawiau a hyfforddiant ar gael fel bo'r angen.

4.4 Rhwymedigaethau Diogelu Ysgolion

4.4.1 Y Corff Llywodraethu:

- Sicrhau bod gan yr ysgol bolisïau a gweithdrefnau effeithiol ar waith i ddelio â materion amddiffyn plant a diogelu.
- Sicrhau bod yr ysgol yn dilyn prosesau recriwtio diogel.
- Sicrhau bod gan yr ysgol bolisïau a gweithdrefnau effeithiol ar waith i ddelio â honiadau o gamdriniaeth yn erbyn aelodau o staff.
- Sicrhau bod corff llywodraethu'r ysgol yn cael diweddariadau bob tymor am gamau gweithredu diogelu a mesurau yn yr ysgol a bod y rhain yn cael eu cofnodi yng nghyfarfodydd y corff llywodraethu.
- Sicrhau bod asesiad risg diogelu safle yn cael ei gyflawni bob blwyddyn yn unol â gweithdrefnau Iechyd a Diogelwch.
- Monitro cydymffurfedd â'r polisïau a'r gweithdrefnau hynny.
- Sicrhau bod unrhyw ddiffygion o ran trefniadau amddiffyn plant yn cael eu dwyn i sylw'r corff ac yn cael eu cywiro heb unrhyw oedi.
- Sicrhau bod yr holl staff yn dilyn yr hyfforddiant priodol, sy'n gymesur â'u gradd.
- Sicrhau bod aelod o'r Corff Llywodraethu wedi'u henwebu ar gyfer cysylltu â'r ALl ac asiantaethau eraill fel bo'n briodol, pe bai honiadau o gamdriniaeth yn cael eu gwneud yn erbyn y Pennaeth.
- Adolygu eu polisïau a gweithdrefnau bob blwyddyn.

4.4.2 Y Pennaeth

- Sicrhau bod yna uwch aelod dynodedig o staff, sydd wedi dilyn hyfforddiant priodol a phellach sy'n ofynnol i'r rôl. Gelwir y swydd hon yn Unigolyn Diogelu Dynodedig; bydd enwau'r Unigolyn Diogelu Dynodedig a'r Dirprwy Unigolion Diogelu Dynodedig wedi'u harddangos yn glir o amgylch yr ysgol.
- Sicrhau y gellir cysylltu gyda'r Arweinydd Diogelu a enwir, neu bod trefniadau priodol ar waith i sicrhau bod unrhyw faterion Diogelu/Amddiffyn Plant yn cael eu trin gan Unigolyn Diogelu Dynodedig a enwir sydd wedi'i hyfforddi.
- Sicrhau bod unrhyw bryder yn cael ei hatgyfeirio ar y diwrnod y caiff y pryder ei godi yn yr ysgol, yn enwedig os oes posibilrwydd y bydd y plentyn yn dychwelyd adref cyn i'r mater gael ei atgyfeirio neu ei ddatrys. Pan fydd ansicrwydd, mae cyngor ar gael bob amser drwy Un Pwynt Mynediad neu Swyddog Diogelu Addysg yr ALI. (Gweler y rhifau cyswllt ar dudalen flaen y polisi).
- Gweithio'n agos gyda'r Unigolyn Diogelu Dynodedig a'r llywodraethwr dynodedig ar gyfer diogelu, a fydd yn goruchwylio polisi diogelu ac amddiffyn plant ac arferion yr ysgol.
- Gweithio gyda phob aelod o'r Corff Llywodraethu er mwyn deall a chyflawni'r holl gyfrifoldebau.
- Cydnabod pwysigrwydd rôl yr Unigolyn Diogelu Dynodedig a threfnu cymorth a hyfforddiant. Mae'r Unigolyn Diogelu Dynodedig yn yr ysgol yn ffigwr allweddol a bydd yn cael hyfforddiant ychwanegol, manwl a gloywi.
- Bydd y Pennaeth wedi darllen a deall Canllawiau Llywodraeth Cymru: Cylchlythyr Rhif: 009/2014 - Diogelu Plant mewn Addysg - Ymdrin â honiadau o gam-drin yn erbyn athrawon a staff eraill.
- Sicrhau bod pob aelod o staff a phob llywodraethwr yn gwybod:
    - enw'r Unigolyn Diogelu Dynodedig a'u rôl,
    - enw'r Llywodraethwr dynodedig ar gyfer diogelu,

  deall:
    - bod ganddynt gyfrifoldeb cyfreithiol unigol dros gyfeirio pryderon diogelu ac amddiffyn plant at yr arweinydd diogelu dynodedig o fewn yr amserlenni y cytunwyd arnynt,
    - bod ganddynt gyfrifoldeb unigol dros gyflwyno pryderon i Ddirprwy Diogelu Dynodedig os nad yw'r Arweinydd Diogelu Dynodedig ar gael,
    - bod ganddynt ddyletswydd i ddilyn trywydd pryderon ac atgyfeirio os oes angen.

sicrhau:

- bod aelodau o staff yn ymwybodol o'r angen i fod yn effro i arwyddion o gam-drin ac yn gwybod sut i ymateb i ddisgybl a all fod yn rhoi gwybod am gam-drin ac yn gwybod sut i ymateb i ddisgybl a all ddatgelu camdriniaeth.
- bod rhieni'n deall y cyfrifoldeb sydd ar yr ysgol a'r staff yn ymwneud ag amddiffyn plant a diogelu drwy nodi ei hymrwymiadau ym mhrosbectws yr ysgol a dogfennau/taflenni eraill o'r fath.
- darparu hyfforddiant gorfodol i'r holl staff fel eu bod yn gwybod:
  - (i) Eu cyfrifoldeb personol
  - (ii) Gweithdrefnau'r ysgol y cytunwyd arnynt
  - (iii) Yr angen i fod yn wyliadwrus o ran nodi achosion o gam-drin
  - (iv) Sut i gefnogi plentyn sy'n dweud wrthych am gamdriniaeth a chamfanteisio

- bod Swyddog Diogelu Addysg yr Awdurdod Lleol yn cael gwybod a'r Un Pwynt Mynediad i Blant ar gyfer y Gwasanaethau Cymdeithasol lleol priodol (Un Pwynt Mynediad, Rhif ffôn: 292039) os yw'r ysgol:
  - yn gorfod gwahardd disgybl ar y gofrestr amddiffyn plant, naill ai am gyfnod penodol neu'n barhaol,
  - yn gorfod gwahardd disgybl sy'n Blentyn sy'n Derbyn Gofal, naill ai am gyfnod penodol neu'n barhaol,
  - os oes absenoldeb heb eglurhad ar gyfer disgybl sydd ar y gofrestr amddiffyn plant.

- sefydlu a chynnal cysylltiadau effeithiol ag asiantaethau perthnasol ac ysgolion fel sy'n ofynnol, gan ganolbwyntio'n benodol ar faterion amddiffyn plant, gan gynnwys presenoldeb mewn adolygiad cychwynnol a chynadleddau achos, grwpiau craidd a chyflwyno adroddiadau ysgrifenedig cynhwysfawr i'r cynadleddau. Bydd ysgolion yn mynychu'r cyfarfodydd uchod ac ni ddylid dirprwyo'r cyfranogiad hwn ar ôl y gynhadledd achos cychwynnol h.y. rhaid i ysgolion fynychu'r holl gyfarfodydd yn y dyfodol am blentyn penodol ar ôl ymrwymo i fynychu cyfarfodydd grŵp craidd.
- rhannu gwybodaeth a rennir gan atgyfeiriadau Ymgyrch Encompass Heddlu Gogledd Cymru gyda staff sydd angen gwybod yn ddyddiol.
- bod cofnodion ysgrifenedig yn cael eu cadw am bryder am blant (gan nodi'r dyddiad, digwyddiad, unigolion a oedd yn bresennol yn ystod trafodaethau, camau gweithredu a

gymerwyd, rhesymau dros wneud unrhyw benderfyniadau gan gynnwys, os penderfynir peidio ag adrodd), hyd yn oed os nad oes angen cyfeirio'r mater at y Gwasanaethau Plant ar unwaith **(Atodiad A).**

- rhannu gwybodaeth â'r Awdurdod lleol drwy gysylltu cyfrif MyConcern yr ysgol â'r ALI gan ganiatáu i'r Awdurdod Lleol ymateb i bryderon diogelu presennol ar hyd a lled y sir.
- bod yr holl gofnodion yn cael eu cadw'n ddiogel ac mewn lleoliadau wedi'u cloi (gweler y Weithdrefn Cadw Cofnodion).
- cadw at y weithdrefn a nodir yng nghylchlythyr canllawiau Llywodraeth Cymru pan wneir honiad yn erbyn aelod o staff. Cylchlythyr Llywodraeth Cymru: 002/2020 - Gweithdrefnau Disgyblu a Diswyddo Staff Ysgol a Chylchlythyr Llywodraeth Cymru: 009/2014 – (Ymdrin â honiadau o gam-drin yn erbyn athrawon a staff eraill) sy'n cysylltu ag Adran 5 Gweithdrefnau Diogelu Cymru.
- bod y gweithdrefnau recriwtio a dethol yn cael eu gwneud yn unol â Chylchlythyr Llywodraeth Cymru: 283/2022 Pennod 5.
- bod cofrestr gyfredol yn cael ei chadw i gadarnhau'r dyddiad y cafodd yr holl staff hyfforddiant Amddiffyn Plant/Diogelu. (Dylai'r holl staff gael hyfforddiant gloywi cyn pen 3 blynedd o ddyddiad yr hyfforddiant gwreiddiol).

4.4.3. Bydd yr Unigolyn Diogelu Dynodedig yn:

- Ymgymryd â'r hyfforddiant priodol ac uwch sy'n ofynnol i'r rôl hon.
- Bod ar safle'r ysgol, neu sicrhau bod trefniadau priodol ar waith yn eu habsenoldeb, i sicrhau bod unrhyw faterion Diogelu/Amddiffyn Plant yn cael eu trin gan Unigolyn Diogelu Dynodedig a enwir ac sydd wedi'i hyfforddi.
- Atgyfeirio'r mater ar y diwrnod y caiff y pryder ei fynegi wrthynt, ac mewn da bryd er mwyn galluogi'r Gwasanaethau Plant i ymateb cyn diwedd y diwrnod ysgol. Pan fydd ansicrwydd, mae cyngor ar gael bob amser drwy Un Pwynt Mynediad neu Swyddog Diogelu Addysg yr ALI.
- Gweithio'n agos gyda'r holl staff i oruchwylio polisi ac arfer diogelu'r ysgol.

- Gweithio gyda phob aelod o'r Corff Llywodraethu er mwyn deall a chyflawni holl gyfrifoldebau'r ysgol.
- Rhoi gwybod i'r Pennaeth a'r Llywodraethwyr am unrhyw achos o ddiffyg cydymffurfio â'r weithdrefn neu ofynion hyfforddiant pellach.
- Bod yn effro i arwyddion o gam-drin a gwybod sut i ymateb i ddisgybl a allai roi gwybod am achos o gam-drin a sut i ymateb i ddisgybl a allai ddatgelu achos o'r fath.
- Sicrhau bod cofnodion ysgrifenedig yn cael eu cadw am bryder am blant (gan nodi'r dyddiad, digwyddiad, unigolion a oedd yn bresennol yn ystod trafodaethau, camau gweithredu a gymerwyd, rhesymau dros wneud unrhyw benderfyniadau gan gynnwys, os penderfynir peidio ag adrodd), hyd yn oed os nad oes angen cyfeirio'r mater at y gwasanaethau cymdeithasol ar unwaith **(Atodiad A).**
- Sicrhau bod yr holl gofnodion yn cael eu cadw'n ddiogel ac mewn lleoliadau wedi'u cloi (gweler y Weithdrefn Cadw Cofnodion).

4.4.4 Yr holl staff

- Mae gan bob aelod o staff ddyletswydd statudol a **RHAID** iddynt gofnodi a rhoi gwybod am unrhyw broblemau, pryderon neu amheuon o ran amddiffyn plant wrth yr Unigolyn Diogelu Dynodedig, cyn gynted ag y caiff ei nodi, a chyn gynted ag sy'n ymarferol bosibl, ac ar bob cyfrif, cyn pen 24 awr. **Nid yw hyn yn fater o ddewis yr unigolyn.** Mae dyletswydd gyfreithiol i gofnodi a rhoi gwybod am eich pryderon ar y diwrnod pan godir yr honiad/pryder.
- Ddeall eu rôl a'u cyfrifoldebau i ddiogelu a hyrwyddo lles plant. Mae holl staff yn gyfrifol am ddiogelu.
- Bod yn gyfarwydd â gweithdrefnau a phrotocolau'r ysgol ar gyfer diogelu a hyrwyddo lles plant, a'u dilyn, a gwybod pwy i gysylltu â nhw yn yr ysgol i fynegi pryderon am les plentyn.
- Bod yn wyliadwrus am arwyddion o gam-drin, esgeulustod a chamfanteisio a allai ddigwydd yn y cartref neu yn y gymuned ehangach.
- Mynediad at Weithdrefnau Diogelu Cymru 2019 - Diogelu Cymru a chydymffurfio â nhw.
- Deall yr egwyddorion a'r arfer sydd wedi'u cynnwys yn Cadw Dysgwyr yn Ddiogel 2022 a Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.
- Wedi cael hyfforddiant diogelu i lefel sy'n gymesur â'u rôl a'u cyfrifoldebau.

- Gwybod pryd a sut i atgyfeirio unrhyw bryderon am gam-drin plant ac esgeulustod at y Gwasanaethau Plant neu'r Heddlu.
- Gwybod na ddylid fyth ofyn i blentyn, rhiant, rhai sy'n rhoi gofal, perthynas neu aelod o'r cyhoedd sy'n mynegi pryderon am les plentyn wrth weithiwr proffesiynol a / neu weithiwr asiantaeth wneud hunanatgyfeiriad at Wasanaethau Plant neu'r Heddlu. Mae'n rhaid i'r gweithiwr proffesiynol a/neu asiantaeth wneud yr atgyfeiriad.
- Gwybod os oes gan unrhyw unigolyn wybodaeth, pryderon neu amheuon fod plentyn yn dioddef, wedi dioddef neu'n debygol o fod mewn perygl o niwed, mai eu dyletswydd cyfreithiol nhw yw sicrhau bod y pryderon yn cael eu hatgyfeirio at y Gwasanaethau Plant neu'r Heddlu, sydd â dyletswyddau statudol a phwerau i wneud ymholiadau ac ymyrryd lle bo angen.

4.4.5 Eraill

- Yn ychwanegol at eu dyletswydd a'u cyfrifoldeb i wneud atgyfeiriadau, mae ffyrdd eraill y gall pawb sy'n gweithio gyda phlant a theuluoedd gyfrannu at ddiogelu plant a'r broses amddiffyn plant:
  - Trin lles y plentyn â'r pwys mwyaf.
  - Bod yn wyliadwrus ac ymwybodol o'r risgiau y gallai camdrinwyr unigol neu gamdrinwyr posibl eu peri i blant.
  - Adnabod pan fydd rhiant neu un sy'n rhoi gofal wedi cyfaddawdu eu gallu fel rhiant, hynny yw, problemau a allai effeithio ar eu gallu i ddarparu gofal effeithiol a phriodol, neu a allai olygu eu bod yn peri perygl o niwed i blentyn. Mae'n bosibl y bydd angen darparu cymorth i rieni o'r fath yn unol â Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.
  - Bod yn ymwybodol o effaith camdriniaeth ac esgeulustod ar blant.
  - Bod yn ymwybodol y gall plant fod yn agored i gamfanteisio troseddol a rhywiol drwy linellau sirol, unigolion a gangiau
  - Bod â dealltwriaeth o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, sy'n sail i'r broses o asesu anghenion, cynllunio gwasanaethau ac adolygu effeithiolrwydd darparu gwasanaeth yn ystod pob cam o weithio gyda phlant a theuluoedd.

- Cael dealltwriaeth o’r Fframwaith Asesu Plant mewn Angen a’u Teuluoedd a’r gefnogaeth sydd ar gael gan y Tîm o Amgylch y Plentyn.
- Rhannu a helpu i ddadansoddi gwybodaeth fel bod modd ffurfio asesiad gwybodus o anghenion ac amgylchiadau’r plentyn.
- Cyfrannu fel bo’r gofyn i ddarparu help neu wasanaeth penodol i’r plentyn neu aelod o’i deulu fel rhan o gynllun a gytunwyd a chyfrannu at adolygu cynnydd plentyn.
- Cyfrannu fel bo’r angen at bob cam o’r broses amddiffyn plant.
- Cyfrannu at adolygu’r canlyniadau i’r plentyn yn rheolaidd yn erbyn amcanion penodol a rennir. Bydd hyn yn cynnwys Cynllunio Bugeiliol yn yr ysgol (Rhaglen Cymorth Bugeiliol).
- Cydweithio â’r rhieni oni bai bod hyn yn anghyson â’r angen i sicrhau diogelwch y plentyn.
- Wedi ymrwymo i gydweithredu’n llawn â'r holl asiantaethau eraill er mwyn diogelu plant.

Mae’r asiantaethau partner a restrir yn Neddf Plant 2004 a Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 yn rhannu cyfrifoldeb statudol dros ddiogelu a hyrwyddo lles plant ac mae dyletswydd gyfreithiol ar bob gweithiwr proffesiynol sy’n gweithio i’r asiantaethau hynny i roi gwybod am bryderon.

Nid yw hyn yn fater o ddewis yr unigolyn.

4.4.6. Mae’n rhaid rhoi gwybod i’r Gwasanaethau Plant neu’r Heddlu am achos a amheuir o gam-drin plentyn, sef yr asiantaethau gyda’r NSPCC sydd â phwerau statudol i ymchwilio i achosion a amheuir o gam-drin.

4.4.7 **<u>Ni ddylai asiantaethau gynnal</u>** eu hymholiadau amddiffyn plant mewnol eu hunain ac mae’n rhaid iddynt atgyfeirio eu pryderon. Os yw’r pryder yn ymwneud ag aelod o staff, gweler **Adran 10** o’r polisi hwn.

5. Atal

5.1. Dan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 mae gan ysgolion ddyletswydd i adnabod yn gynnar anghenion yr holl blant / pobl ifanc gyda'r diben o atal ac amddiffyn. Dylid trafod pryderon gyda'r Gweithiwr Cymdeithasol Addysg sydd ar ddyletswydd yn yr Un Pwynt Mynediad ar 01978 295505.

5.2. Rydym yn cydnabod bod hunan-barch da, hyder, ffrindiau cefnogol a llinellau cyfathrebu da gydag oedolyn dibynadwy yn helpu i ddiogelu plant. Felly, bydd yr ysgol yn:

- Sefydlu a chynnal ethos lle mae plant yn teimlo'n ddiogel a lle cânt eu hannog i siarad, a lle y gwrandewir arnynt
- Sicrhau eu bod yn adnabod pob oedolyn yn yr ysgol y gellir mynd atynt os ydynt yn poeni neu mewn anhawster
- Cynnwys gweithgareddau a chyfleoedd yn y cwricwlwm ar gyfer ABCh, sy'n rhoi sgiliau i blant y mae eu hangen arnynt i gadw'n ddiogel rhag camdriniaeth a sicrhau eu bod yn gwybod at bwy i droi i gael help

5.3. Cynnwys deunydd yn y cwricwlwm fydd yn helpu plant i ddatblygu agweddau realistig at gyfrifoldebau bywyd fel oedolyn, yn enwedig o ran sgiliau gofal plant a magu plant (fel y bo'n briodol). Dylai fod yna le preifat lle gall plant/pobl ifanc siarad â'r oedolyn priodol. Ni ddylai gweithwyr proffesiynol fynd i'r lle preifat hwn ar eu pen eu hunain gyda'r plentyn/unigolyn ifanc.

5.4. Dylai staff mewn ysgolion hefyd fod yn ymwybodol o'r gwasanaethau sydd ar gael i'w disgyblion ar ffurf cwnsela trwy'r Siop Wybodaeth neu gefnogaeth gan wasanaethau pwrpasol fel Gwaith Ieuenctid mewn Addysg a Chymorth Atal Cyfiawnder Ieuenctid (Uwchradd).

6. Gweithdrefnau

6.1 Bydd yr ysgol yn cydymffurfio â Gweithdrefnau Diogelu Cymru 2019 sydd wedi'u cymeradwyo gan y Bwrdd Diogelu Plant Lleol. Gellir gweld copi electronig o Weithdrefnau Diogelu Cymru trwy chwilio am Weithdrefnau Diogelu Cymru ar eich App Store neu trwy fynd i Diogelu Cymru.

6.2 yn ystyried y cyfrifoldebau diogelu dan amgylchiadau penodol a amlinellir yng Ngweithdrefnau Diogelu Cymru a chanllawiau ymarfer gan Lywodraeth Cymru sydd ar gael yma Diogelu Cymru.

- Cadw Dysgwyr yn Ddiogel – ar gael yn: https://www.llyw.cymru/cadw-dysgwyr-yn-ddiogel.
- Anffurfio Organau Cenhedlu Benywod - ar gael yn: https://www.llyw.cymru/anffurfio-organau-cenhedlu-benywod-canllawiau-i-weithwyr-proffesiynol
- Ymdrin â honiadau o gam-drin yn erbyn athrawon a staff - ar gael yn: https://www.llyw.cymru/canllawiau-ar-ymdrin-honiadau-o-gam-drin-yn-erbyn-athrawon-staff ac Adran 5 o weithdrefnau Diogelu Cymru.
- Diogelu Plant sy'n Wynebu Risg o Gam-drin ac Esgeulustod - ar gael yn:https://www.llyw.cymru/diogelu-plant-syn-wynebu-risg-o-gam-drin-neu-esgeulustod.
- Rhannu gwybodaeth er mwyn diogelu plant - ar gael yn:https://www.llyw.cymru/rhannu-gwybodaeth-er-mwyn-diogelu-plant.
- Ymyriadau diogel ac effeithiol: Defnyddio grym rhesymol a chwilio am arfau - ar gael yn:https://www.llyw.cymru/ymyriadau-diogel-ac-effeithiol-canllawiau-ar-gyfer-ysgolion-ac-awdurdodau-lleol
- Ymateb i faterion hunan-niweidio a theimladau hunanladdol ymhlith pobl ifanc – ar gael yn:https://www.llyw.cymru/ymateb-i-faterion-hunan-niweidio-theimladau-hunanladdol-ymhlith-pobl-ifanc
- Cadw perfformwyr ifanc yn ddiogel: Trwyddedau Perfformio ar gyfer plant ar gael yn:https://www.llyw.cymru/cadw-perfformwyr-ifanc-yn-ddiogel-trwyddedau-perfformio-ar-gyfer-plant

6.1 Mae'n hanfodol bod staff a'r Llywodraethwyr yn ymwybodol o Ganllaw Ymarfer Cymru Gyfan Gweithdrefnau Diogelu Cymru sydd ar gael yma Diogelu Cymru:

- Diogelu plant rhag Cam-fanteisio Troseddol ar Blant.
    - Diogelu plant rhag cam-driniaeth ar sail diwylliant a chredoau crefyddol.
    - Diogelu plant a all fod wedi'u masnachu.
    - Diogelu plant y mae cam-drin domestig yn effeithio arnynt.

- Diogelu plant rhag eu hesgeuluso.
- Diogelu plant rhag cam-drin ar-lein.
- Diogelu plant lle mae pryderon ynghylch ymddygiad rhywiol niweidiol
- Diogelu plant sy'n cael addysg yn y cartref.
- Diogelu plant sy'n mynd ar goll o'r cartref neu o ofal.
- Diogelu Plant rhag Cam-fanteisio Rhywiol.
- Diogelu Plant o ran Deddf Plant (Diddymu Amddiffyniad Cosb Resymol) (Cymru) 2020.
- Diogelu Plant rhag cael eu Radicaleiddio
- Siart Llif Cymru Gyfan ar gyfer ymarferwyr wrth ddelio ag achos o Ddatgelu pryder a nodwyd o Briodas Dan Orfod.
- Cyfarwyddyd "Dyletswydd Prevent" Diwygiedig y Swyddfa Gartref ar gyfer Cymru a Lloegr.
- Cyflwynwyd Deddf Caethwasiaeth Fodern 2015 i'w gwneud yn drosedd cyflawni caethwasiaeth, caethiwed dan orfod a masnachu mewn pobl yn y DU.

6.2 Dylid caniatáu i bob plentyn sy'n cael eu cyfweld fel rhan o unrhyw ymchwiliad diogelu, i fynegi eu safbwyntiau ynglŷn â phwy fydd yr oedolyn priodol mewn sefyllfa cyfweliad (os o gwbl). Mae'n rhaid ceisio cyngor gan Un Pwynt Mynediad o ran cyfranogiad priodol y teulu neu staff yr ysgol o ran presenoldeb mewn unrhyw gyfweliad gyda'r plentyn neu unigolyn ifanc.

7 Cefnogaeth

7.1 Dan y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 newydd, mae gan ysgolion ddyletswydd i asesu a chefnogi'r plentyn yn nhermau cryfderau a gwendidau o ran cadw'r plentyn yn ddiogel. Mae dyletswydd ar bartneriaid perthnasol sy'n cynnwys staff ysgolion i roi gwybod i'r Awdurdod Lleol os oes achos rhesymol dros amau bod plentyn mewn perygl.

7.1 Mae'n rhaid i'r ysgol gefnogi'r disgybl drwy gynllun diogelwch sydd wedi'i ddatblygu'n glir ac yn cael ei ddeall gan yr holl bartïon a dylid cofnodi'r camau gweithredu pendant. Mae hyn yn cynnwys:

- Y cwricwlwm i annog hunan-barch a hunan-gymhelliant gyda chyswllt a chefnogaeth gan y gwasanaethau comisiynu priodol.
- Bydd ethos yr ysgol yn hyrwyddo amgylchedd cadarnhaol, cefnogol a diogel a rhoi ymdeimlad i ddisgyblion eu bod yn cael eu gwerthfawrogi.
- Nod polisi ymddygiad yr ysgol yw cefnogi disgyblion diamddiffyn yn yr ysgol. Bydd pob aelod o staff yn cytuno ar ddull gweithredu cyson, sy'n canolbwyntio ar ymddygiad y plentyn ond nad yw'n niweidio ymdeimlad o hunan-werth y disgybl.
- Bydd yr ysgol yn ceisio sicrhau bod y disgybl yn gwybod bod rhai mathau o ymddygiad yn annerbyniol, ond ei fod/bod yn cael eu gwerthfawrogi ac nad oes bai arnynt am unrhyw gamdriniaeth sydd wedi digwydd.
- Y cyswllt gydag asiantaethau perthnasol eraill. Gallai hyn gynnwys, ond nid yw wedi'i gyfyngu i, Gwasanaethau Cymdeithasol ac asiantaethau cymorth eraill fel y Gwasanaeth Iechyd Meddwl Plant a Phobl Ifanc, y Gwasanaeth Seicoleg Addysgol, Gwasanaethau Cefnogi Ymddygiad, y Gwasanaeth Lles Addysg, Gwaith Ieuenctid mewn Addysg, y Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuenctid a Gwasanaethau Eiriolaeth (y Siop Wybodaeth).
- Cadw cofnodion a rhoi gwybod i'r Gwasanaethau Plant cyn gynted ag y bydd pryder yn codi.

7.2 Pan fydd disgybl ar y gofrestr Amddiffyn Plant yn gadael yr ysgol, bydd **rhaid** i'r ysgol drosglwyddo'r ffeil wybodaeth diogelu/amddiffyn plant i'r ysgol newydd **ar unwaith** a rhoi gwybod i Bennaeth yr ysgol newydd, a'r Gweithiwr Cymdeithasol dynodedig yn y Gwasanaethau Plant. Mae'n rhaid anfon unrhyw ffeil ddiogelu am blentyn **ar wahân** i ffeil yr ysgol am y plentyn, er mwyn sicrhau cyfrinachedd, a nodi'r ffeil ddiogelu at sylw Pennaeth yr ysgol newydd.

7.3 Mae Cytundeb Rhannu Gwybodaeth Bersonol Cymru yn amlinellu'r cyfrifoldebau sefydliadol mewn perthynas â rhannu gwybodaeth sensitif. Cytundeb Rhannu Gwybodaeth Bersonol Cymru (WASPI)

8 Plant ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)

8.1 Yn ystadegol, mae plant ag anawsterau ymddygiadol ac anableddau yn fwyaf agored i gamdriniaeth. Bydd staff yr ysgol sy'n delio â phlant ag anableddau amrywiol, nam ar y synhwyrau a/neu broblemau emosiynol ac ymddygiadol yn arbennig o sensitif i arwyddion o gamdriniaeth.

8.2 Mae angen i staff yr ysgol fod â lefel uchel o ymwybyddiaeth gyda phlant sydd ag ADY a dylent hyrwyddo diwylliant lle mae plant yn gallu sicrhau bod eu dymuniadau a'u teimladau yn hysbys o ran eu gofal a'u triniaeth.

8.3 Sicrhau bod yr holl blant ag ADY yn gwybod sut i godi pryderon os ydynt yn poeni neu'n flin ynghylch rhywbeth a rhoi mynediad iddynt at amrywiaeth o oedolion y gallant gyfathrebu â nhw. Dylai plant ag anawsterau cyfathrebu gael modd o gael eu clywed bob amser.

8.4 Dylid caniatáu i bob plentyn gydag ADY, sy'n cael eu cyfweld fel rhan o unrhyw ymchwiliad diogelu, i fynegi eu safbwyntiau ynglŷn â phwy fydd yr oedolyn priodol mewn sefyllfa cyfweliad. Mae'n rhaid ceisio cyngor gan Un Pwynt Mynediad y Gwasanaethau Cymdeithasol o ran cyfranogiad priodol y teulu neu staff yr ysgol o ran presenoldeb mewn unrhyw gyfweliad gyda'r plentyn neu unigolyn ifanc.

9 Cefnogi Staff

9.1 Mae’n bosibl y bydd staff sy’n gweithio yn yr ysgol sydd wedi bod yn ymwneud â phlentyn sydd wedi dioddef niwed, neu sydd fel pe baent yn debygol o ddioddef niwed, yn teimlo bod y sefyllfa’n peri gofid a/neu’n anodd yn broffesiynol ac yn foesol. Bydd staff yn cael eu cefnogi - drwy ddarparu cyfle ac amser i drafod eu pryderon naill ai gyda'u goruchwyliwr, a all o bosibl ystyried cefnogaeth bellach gan yr ysgol, neu gan Arweinydd Diogelu Dynodedig yr ysgol, sydd â mynediad at gefnogaeth sydd ar gael yn yr ysgol a thrwy eu hawdurdod lleol, neu wybodaeth amdanynt.

9.2 Cyfrifoldeb Pennaeth yr ysgol yw goruchwyliaeth / cefnogaeth broffesiynol yr Arweinydd Diogelu Dynodedig. Fodd bynnag, gall yr Awdurdod Lleol helpu i hwyluso cefnogaeth rhwydweithio benodol trwy’r ysgol, ar gais.

10 Honiadau a wneir yn erbyn aelod o staff

10.1 Bydd yr ysgol yn dilyn Cylchlythyr Llywodraeth Cymru Rhif: 009/2014 Diogelu Plant mewn Addysg - Ymdrin â honiadau o gam-drin yn erbyn athrawon a staff eraill.

10.1 Bydd y Pennaeth a'r Arweinydd Diogelu Dynodedig yn sicrhau eu bod yn llwyr ymwybodol o'r ddeddfwriaeth berthnasol a’r canllawiau mewn perthynas â gweithdrefnau sy'n ofynnol pan wneir honiad yn erbyn gweithiwr proffesiynol ac yn benodol:

- Canllawiau Llywodraeth Cymru: Cylchlythyr Rhif: 009/2014 - Diogelu Plant mewn Addysg - Ymdrin â honiadau o gam-drin yn erbyn athrawon a staff eraill.
- Canllawiau Llywodraeth Cymru: Cylchlythyr Rhif: 002/2020 - Gweithdrefnau Disgyblu a Diswyddo Staff Ysgol
- Cod Ymddygiad Cyngor y Gweithlu Addysg (CGA).
- Adran 5 Gweithdrefnau Diogelu Cymru.

10.2 Mae'r canllawiau uchod ar gael yn www.wales.gov.uk Fe fydd gan y Pennaeth a'r Arweinydd Diogelu Dynodedig eu copïau unigol eu hunain o Gylchlythyrau: 009/2014 a Chylchlythyr: 002/2020 a restrir uchod a byddant wedi darllen a deall y canllawiau'n llawn. Mae cyngor a chyfarwyddyd hefyd ar gael gan Un Pwynt Mynediad a/neu Swyddog Diogelu Addysg yr Awdurdod Lleol.

10.3 Mae'n rhaid i bob aelod o staff sicrhau eu bod yn rhoi gwybod yn syth i'r **Pennaeth neu'r Unigolyn Diogelu Dynodedig** am unrhyw honiad yn ymwneud ag oedolyn sy'n gweithio gyda phlant; bydd hyn yn cynnwys holl staff yr ysgol, gwirfoddolwyr, llywodraethwyr, gweithwyr achlysurol neu gontractwyr a'r staff hynny nad ydynt ar safle'r ysgol ond sy'n dod i gysylltiad â phlant h.y. y rhai sy'n cludo plant i/o'r ysgol, hebryngwyr croesfannau ysgol ac ati.

10.4 **Fe ddylid dwyn honiadau yn erbyn aelodau o staff i sylw'r Pennaeth ar unwaith (neu Gadeirydd y Llywodraethwyr a'r Pennaeth Addysg os yw'r honiad yn erbyn y Pennaeth).** Os yw'r honiad yn erbyn y Pennaeth, yna dylid hysbysu Cadeirydd y Llywodraethwyr, a ddylai yn ei dro hysbysu'r Pennaeth Addysg ar unwaith. Er hwylustod bydd yr unigolyn hwn yn cael ei adnabod fel y 'Rheolwr Achos'. (Os adroddir am yr honiadau yn erbyn aelod o staff i'r Unigolyn Diogelu Dynodedig, yna mae'n rhaid hysbysu'r Pennaeth ar unwaith.)

10.5 Y Pennaeth (neu Gadeirydd y Llywodraethwyr yn achos y Pennaeth) fel y Rheolwr Achos, sydd â'r cyfrifoldeb cyffredinol am unrhyw honiad diogelu.

10.6 Yn gyntaf, dylai'r Pennaeth (neu gadeirydd y Llywodraethwyr) drafod yr honiad ar unwaith gydag Un Pwynt Mynediad a Swyddog Diogelu Addysg yr Awdurdod Lleol o fewn yr adran Addysg a fydd hefyd yn cefnogi'r ysgol gyda sut i gadw at ganllawiau Llywodraeth Cymru a restrir uchod. Dylid hysbysu Swyddog Diogelu Addysg yr Awdurdod Lleol am **bob** honiad sy'n dod i sylw ysgol ac sy'n ymddangos eu bod yn bodloni'r meini prawf a

amlinellir uchod, fel y gallant ymgynghori â Swyddog Dynodedig yr Awdurdod Lleol yn y Gwasanaethau Plant a'r heddlu, fel y bo'n briodol.

10.7 Cyrff llywodraethu sy'n gyfrifol am ymdrin â materion disgyblu staff yn yr holl ysgolion a gynhelir ac fe ddylent gyfeirio at Ganllawiau Llywodraeth Cymru: Cylchlythyr Rhif: 002/2020 - Gweithdrefnau Disgyblu a Diswyddo Staff Ysgol a Diogelu Plant mewn Addysg: ymdrin â honiadau o gamdriniaeth yn erbyn athrawon a staff eraill.

11 Recriwtio Mwy Diogel

11.1 Bydd yr ysgol yn cadw at Gylchlythyr Llywodraeth Cymru: 283/2022 Cadw Dysgwyr yn Ddiogel/Pennod 5. Bydd gofyn i bob aelod o staff, gwirfoddolwyr a llywodraethwyr fod â thystysgrif datgeliad gyfredol gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (GDG). Bydd yr ysgol yn cynnal cofnod o ddyddiadau datgeliad GDG yr holl staff ac yn sicrhau eu bod yn cael eu hadnewyddu mewn pryd.

11.2 Cedwir cofnod ysgrifenedig o'r holl staff cyflenwi dyddiol, gwirfoddolwyr a chontractwyr (KLSiE 19.9) gan restru'n glir lle mae datgeliad y GDG ar gael neu bydd asesiad risg yn cael ei gynnal yn lle datgeliad GDG.

11.3 Y Pennaeth sydd â'r cyfrifoldeb dros sicrhau bod pob unigolyn sy'n mynychu safle'r ysgol yn cael asesiad risg priodol mewn amgylchiadau lle nad oes datgeliadau GDG ar gael.

11.4 Bydd yr ysgol hefyd yn cadw at arferion recriwtio mwy diogel o ran deunyddiau cyhoeddusrwydd, gwefannau recriwtio, hysbysebion, pecynnau gwybodaeth ymgeisydd, manylion am yr unigolyn, swydd-ddisgrifiadau, fframweithiau cymhwysedd, cyfweliadau a hyfforddiant sefydlu.

11.5 Bydd yr ysgol yn cadw at Weithdrefnau Recriwtio'r Awdurdod Lleol a Chanllawiau Recriwtio Mwy Diogel Llywodraeth Cymru.

12 Diogelwch Safle'r Ysgol

12.1 Mae'r ysgol yn lle diogel i ddisgyblion ddysgu a datblygu sgiliau dysgu a chymdeithasol. Mae diogelwch corfforol y disgyblion pan fyddant ar safle'r ysgol yn hollbwysig. Mae mynediad at safle'r ysgol yn cael ei fonitro a'i adolygu'n fanwl yn unol â chanllawiau'r Awdurdod Lleol ar iechyd a diogelwch ar safle'r ysgol. Mae'n rhaid i hyn gynnwys archwiliad rheolaidd wedi'i gynllunio o safle'r ysgol.

12.2 Mae'n rhaid i archwiliad diogelu o safle'r ysgol gael ei gynnal yn flynyddol a'i drafod a'i gofnodi'n ffurfiol drwy gorff llywodraethu'r ysgol. Mae Polisi Iechyd a Diogelwch yr ysgol ar gael i'w adolygu ar gais gan y Pennaeth.

12.3 Mae'n ofynnol i bob ymwelydd dyddiol a defnyddwyr safle'r ysgol lofnodi pan fyddant yn mynd i mewn i eiddo'r ysgol ac yn mynd allan ac yn derbyn bathodyn ymwelydd. Byddant yn rhestru'n glir y cwmni maent yn gweithio iddo a'r rheswm dros ymweld neu ddefnyddio safle'r ysgol.

12.4 Mae staff i herio rhesymau oedolion anghyfarwydd sydd ar safle's ysgol a sicrhau fod drysau/giatiau ar gau i atal ymwthiad.

13 Cydraddoldeb ac Amrywiaeth

13.1 Mae'r ysgol wedi ymrwymo i sicrhau bod pob plentyn ac unigolyn ifanc yn cael y budd mwyaf posibl o'u haddysg waeth beth fo'u cefndir ethnig, rhyw, oedran, cyfeiriadedd rhywiol, anabledd, cred grefyddol neu ddiffyg cred, defnydd o Iaith Arwyddion Prydain neu

ieithoedd eraill, cenedligrwydd, cyfrifoldeb am ddibynyddion neu unrhyw reswm arall na ellir ei gyfiawnhau.

13.2 Er mwyn gwneud penderfyniadau proffesiynol sensitif a gwybodus am anghenion plentyn, a gallu rhieni i ymateb i anghenion eu plentyn, mae'n bwysig fod staff yr ysgol yn sensitif i wahanol batrymau teuluol, ffyrdd o fyw ac i batrymau magu plant sy'n amrywio ar draws gwahanol grwpiau hiliol, ethnig a diwylliannol.

14 Cyfrinachedd a Rhannu Gwybodaeth

14.1 Mae’r ysgol yn cydnabod bod pob mater sy’n ymwneud ag amddiffyn plant a diogelu yn gyfrinachol, fodd bynnag mae cydbwysedd rhwng amddiffyn plant a’r hawl i breifatrwydd, fel a amlinellir isod.

14.2 Dim ond i aelodau eraill o staff sydd angen gwybod y bydd y Pennaeth a/neu’r Swyddog Diogelu Plant yn datgelu unrhyw wybodaeth am ddisgybl. Mae cyfrifoldeb proffesiynol dros rannu gwybodaeth ag asiantaethau eraill er mwyn diogelu plant.

14.3 Bydd staff yn deall na allant addo i blentyn y byddant yn cadw cyfrinachau, a allai gyfaddawdu diogelwch y plentyn neu ei les.

14.4 Er mwyn gwneud penderfyniadau ar sail gadarn, mae angen deall egwyddorion cyffredinol rhannu gwybodaeth sy’n adnabyddadwy i blentyn a/neu bobl ifanc neu eu rhieni/gofalwyr. Rhaid i ddiogelwch a lles plentyn neu unigolyn ifanc fod yr ystyriaeth gyntaf wrth wneud penderfyniadau am rannu gwybodaeth amdanynt.

14.5 Mae'n rhaid cael sail gyfreithiol ar gyfer rhannu gwybodaeth a phwrpas cyfreithlon dros wneud hynny. Wrth ymdrin â gwybodaeth gyfrinachol, bydd angen i ni fod yn fodlon bod yna naill ai:

- ymrwymiad statudol dros ddatgelu
- caniatâd wedi'i fynegi neu ei awgrymu gan yr unigolion dan sylw neu
- budd cyhoeddus tra phwysig i ddatgelu'r wybodaeth

14.6 Nid yw'r Ddeddf Diogelu Data yn rhwystr i rannu gwybodaeth, ond mae'n darparu fframwaith i sicrhau bod gwybodaeth bersonol ynghylch pobl sy'n fyw yn cael ei rhannu'n briodol.

14.7 Hyd nes y bydd protocolau rhannu gwybodaeth yn cael eu datblygu rhwng asiantaethau, bydd pob aelod o staff yn ceisio cyngor gan y Swyddog Diogelu Plant a/neu'r Pennaeth mewn perthynas â rhannu unrhyw wybodaeth.

14.8 Fe fydd y Pennaeth a'r Swyddog Diogelu Plant yn gwbl ymwybodol o'r canllawiau yn ymwneud â'r Ddeddf Diogelu Data a'r canllawiau yn ymwneud â rhannu gwybodaeth: Fframwaith Cytundeb Rhannu Gwybodaeth Bersonol Cymru (WASPI) www.waspi.org/

14.9 Er hwylustod gellir gweld y Saith Rheol Aur ar gyfer Rhannu Gwybodaeth yn **Atodiad E**.

SYLWER: caiff y 7 rheol aur eu cymryd o wefan gov.uk ac maent yn cynnwys y wybodaeth sydd yng ngwybodaeth WASPI Llywodraeth Cymru.

15. Cydymffurfio â'r Polisi hwn

15.1 Mae'n rhaid i bob aelod o staff ddarllen a deall cynnwys y polisi hwn, yr atodiadau, a pholisïau cysylltiedig a amlinellir yn y polisi hwn. Yna mae'n rhaid i'r holl staff brintio'u henw a rhoi eu llofnod yn y tabl isod.

15.2 Mae'n rhaid i bob aelod newydd o staff gydymffurfio â'r un drefn cyn gynted â phosibl.

Wedi darllen a deall y Polisi Diogelu ac Amddiffyn Plant Enghreifftiol			
Enw	**Swydd**	**Llofnod**	**Dyddiad**

Atodiad A - Pan fydd plentyn yn datgelu gwybodaeth am blentyn arall

Gweithdrefnau Diogelu Cymru - Beth i'w wneud os bydd plentyn yn dweud wrthych ei fod ef/hi neu unigolyn ifanc arall yn cael ei gam-drin?

Mae’n bwysig deall y gall plant “ddweud” ar lafar, drwy chwarae neu drwy eu hymddygiad

- Sicrhau bod y plentyn sy’n wynebu risg yn ddiogel; mae diogelu’n hollbwysig

- Dangoswch i’r plentyn eich bod wedi clywed yr hyn mae wedi’i ddweud a’ch bod chi’n cymryd y cyhuddiadau o ddifri - Mae’r ffordd y mae ymarferwyr yn ymateb i’r datgeliadau hyn yn arwain y plentyn at ddisgrifio’r hyn sydd wedi digwydd iddo neu gau am ei hun yn gyfan gwbl a thynnu’n ôl beth bynnag a ddywedodd ynghynt.

  Oherwydd y gall y geiriau hyn fod yn hollbwysig mewn achosion cyfreithiol, mae’r ffordd y mae’r ymarferwyr yn eu rheoli yn bwysig.

- Anogwch y plentyn i siarad, ond peidiwch ag ysgogi na gofyn cwestiynau arweiniol. Cwestiynau i’w gofyn efallai:
  - Beth sydd wedi digwydd?
  - Pryd ddigwyddodd hyn?
  - Ble ddigwyddodd hyn?
  - Sut ddigwyddodd hyn?
  - Pwy sydd wedi gwneud?

- Peidiwch â thorri ar draws pan fydd y plentyn yn cofio digwyddiadau o bwys. Peidiwch â gwneud i’r plentyn ailadrodd ei hanes. Gwrandewch ac arsylwch.

- Esboniwch pa gamau y bydd rhaid i chi eu cymryd, mewn ffordd sy'n briodol i oedran a dealltwriaeth y plentyn

- Peidiwch ag addo cadw'r hyn a ddywedwyd wrthych yn gyfrinach, gan fod gennych gyfrifoldeb i ddatgelu gwybodaeth i'r rhai sydd angen gwybod. Cofiwch nad yw rhoi gwybod am bryderon yn bradychu ymddiriedaeth.

- Ysgrifennwch yr hyn a ddywedwyd wrthych **cyn gynted ag y gallwch chi**, a dim hwyrach na 24 awr wedyn, gan ddefnyddio'r union eiriau os yw'n bosibl

- Cofnodwch a rhowch wybod i'r Unigolyn Diogelu Dynodedig am eich pryderon, ac os nad yw ar gael, i'r gwasanaethau cymdeithasol. **Peidiwch ag oedi!**

- Gofynnwch i'r Unigolyn Diogelu Dynodedig pa gamau y mae'n bwriadu eu cymryd a chofnodwch yr ymateb. Os nad ydych yn fodlon â'r camau a gaiff eu cymryd, ymgynghorwch â'r Gwasanaethau Cymdeithasol

- Peidiwch â phoeni y gallech fod wedi gwneud camgymeriad. Bydd y gwasanaethau cymdeithasol yn eich cymryd o ddifrif bob amser. Mae'n well trafod eich pryderon gyda rhywun sydd â'r profiad a'r cyfrifoldeb i wneud asesiad;

- Peidiwch â herio'r camdriniwr honedig (a all fod yn unigolyn ifanc ei hun)

- Gwnewch nodyn ysgrifenedig gan gynnwys yr hyn a wnaethoch a'r ymateb a gawsoch, e.e. gan yr Unigolyn Diogelu Dynodedig, a chofnodwch unrhyw ystyriaethau, penderfyniadau a chamau gweithredu dilynol y gallwch eu cymryd

- Adolygwch unrhyw gamau a gymerwyd – COFNODWCH, RHOWCH WYBOD AC ADOLYGWCH

ADOLYGU

Dylai arsylwadau ffeithiol gynnwys sylwadau'r plentyn air am air:

Sylwadau'r Plentyn
Beth oedden nhw'n ei ddweud mewn gwirionedd, dyfynnwch eu geiriau, peidiwch â rhoi seren yn hytrach na rhegfeydd neu eiriau anodd. Defnyddiwch eiriau gwirioneddol os y gallwch eu cofio neu nodwch mai geiriau tebyg a ddefnyddiwyd a'ch bod yn dweud yn fras

Sefyllfa a Thasg

Lle oedd y digwyddiad, beth oedd y plentyn i fod yn ei wneud, a oedd yn dasg/sefyllfa arferol i'r plentyn, a oedd hyn yn rhywbeth na fyddai'r plentyn wedi'i brofi o'r blaen. A roddwyd cyfarwyddiadau clir?

Eraill yn bresennol

Faint o blant eraill a oedd yn bresennol, a oedd unrhyw un ohonynt yn rhan o'r digwyddiad, beth oedd eu cyfraniad i'r digwyddiad?

Ffactorau Amgylcheddol

A oedd unrhyw beth am amgylchedd corfforol y plentyn a oedd yn effeithio ar eu hymddygiad?

Oedolion eraill yn bresennol

A oes angen i chi groesgyfeirio eich cyfrif am y digwyddiad gydag unrhyw un arall?

Sylwadau'r Oedolyn

Pa eiriau a ddywedwyd wrth y plentyn mewn gwirionedd ar ddiwedd y digwyddiad?

Cofnod Ysgrifenedig

Cofnodwch Amser, Diwrnod a Lleoliad y digwyddiad, unrhyw ddatgeliad a'r amser y gwnaed y nodiadau. Rhaid i gofnodion fod yn:

Amserol	Cyn gynted ag sy'n bosibl ac o fewn yr un diwrnod gwaith, ac os oes pryder neu atgyfeiriad amddiffyn plant, cyn gynted ag sy'n ymarferol bosibl.
Ffeithiol	Peidiwch â chofnodi eich barn - dychmygwch eich bod chi'n gamera fideo sy'n gwylio'r digwyddiad, ysgrifennwch naratif sy'n disgrifio, ond heb fod yn rhy gymhleth.

Casgliad o ran y Digwyddiad

Sut y daeth y mater i ben, sut oedd ymddygiad y plentyn ar ddiwedd ac ar ôl y digwyddiad? Disgrifiwch eich camau dilynol, e.e. rhoi gwybod i'r Unigolyn Diogelu Dynodedig a rhoi fy nodiadau o'r digwyddiad iddo/iddi. Pan fo'n bo'n briodol, darparwch resymeg dros eich penderfyniad.

Sylwer: Ni fydd pob eitem uchod yn berthnasol i bob cofnod, byddwch yn ymwybodol o'r penawdau a chofnodwch y wybodaeth sydd ar gael, peidiwch â theimlo rheidrwydd i 'roi tic ym mhob blwch'

Atodiad B - Camau i'w cymryd pan fo bwriad i siarad â phlentyn i ganfod p’un ai a oes yna bryder yn bodoli yn ymwneud ag amddiffyn plant

Yn amodol ar unrhyw ddatgan barn gan Lywodraeth Cymru mewn canllawiau diwygiedig, cynghorir Unigolion Diogelu Dynodedig i gymryd y camau canlynol, pan fydd angen siarad â phlentyn i ganfod a oes pryder o ran amddiffyn plant yn bodoli:

1. Dylid cynnig cyfle i’r plentyn gael cefnogaeth gan oedolyn o’u dewis yn y cyfarfod (“Yr Oedolyn Cysylltiedig”), p’un a fydd yn aelod o staff yr ysgol neu riant neu berthynas arall.

2. Fel arfer, dylid parchu dymuniad y plentyn, os yw’n ymarferol cydymffurfio ag ef (neu oni bai bod yr oedolyn a enwir yn ymwneud mewn rhyw ffordd â’r pryder sy’n cael ei ymchwilio). Os nad oes modd caniatáu i’r oedolyn hwnnw fod yn bresennol, dylid gofyn i’r plentyn enwebu oedolyn arall. Os nad yw’r plentyn yn teimlo ei fod yn gallu dewis, dylai’r Llys Gwarchod awgrymu rhywun priodol.

3. Fel y nodwyd uchod, dylid rhoi gwybod i’r Oedolyn Cysylltiedig beth yw pwrpas y cyfarfod ymlaen llaw a rhoi cyfle iddynt drafod y materion gyda’r disgybl. Dylai’r Oedolyn Cysylltiedig ei gwneud yn glir eu bod yno i gefnogi a chynghori’r disgybl, ond ni ddylent addo cadw trafodaethau rhwng y disgybl a nhw yn gyfrinachol, oherwydd mae’n bosibl y bydd sefyllfaoedd lle rhoddir gwybod i’r Oedolyn Cysylltiedig am faterion y mae’n rhaid rhoi gwybod i Wasanaeth Erlyn y Goron, y gwasanaethau cymdeithasol neu’r heddlu amdanynt.

4. Dylid hysbysu’r Oedolyn Cysylltiedig na ddylai ef / hi oedi cyn ymyrryd ar ran y disgybl os ystyrir bod unrhyw agwedd o’r cyfarfod yn amhriodol.

5. Dylai’r Oedolyn Cysylltiedig siarad â’r disgybl ar ôl y cyfarfod i geisio rhoi sicrwydd a chefnogaeth.

Atodiad C – Camau i'w cymryd wrth gyfarfod ag unigolyn ifanc i ganfod a yw'r protocol Ymddygiad Rhywiol Niweidiol yn berthnasol neu a oes yna berthynas rywiol sy’n peri risg o niwed iddynt

Yn amodol ar unrhyw ddatgan barn gan Lywodraeth Cymru mewn canllawiau diwygiedig, cynghorir Unigolion Diogelu Dynodedig i gymryd y camau canlynol wrth siarad ag unigolyn ifanc yng nghyd-destun diogelu ac amddiffyn plant:

1. Mae’n rhaid ystyried a yw’r cyfarfod yn briodol o dan y canllawiau perthnasol a beth yw amcan y cyfarfod.

2. Mae angen ystyried a yw’r disgybl yn debygol o fod yn agored i niwed a dylid nodi unrhyw anghenion cefnogaeth penodol.

3. Dylid ystyried nifer yr oedolion sy’n bresennol yn y cyfarfod a phwy ydynt, a dylid ystyried a yw eu presenoldeb yn angenrheidiol.

4. Dylid rhoi ystyriaeth i sicrhau bod lleoliad y cyfarfod yn darparu digon o breifatrwydd a chyfrinachedd.

5. Cyn i’r cyfarfod ddechrau, dylid hysbysu’r disgybl a’r Oedolyn Cysylltiedig o bwrpas y cyfarfod a rhoi cyfle i’r disgybl siarad â’r Oedolyn Cysylltiedig cyn i’r cyfarfod ddechrau. Dylid dweud wrth y disgybl y gall siarad â’r Oedolyn Cysylltiedig ar unrhyw adeg.

6. Dylid gofyn i’r disgybl am y materion dan sylw mewn modd sensitif a’i wahodd i gyflwyno ei safbwynt. Ni ddylid ei roi dan unrhyw bwysau i wneud hynny.

7. Os daw’n amlwg ar unrhyw adeg bod angen cyflwyno atgyfeiriad ffurfiol i’r gwasanaethau cymdeithasol neu’r heddlu, mae’n rhaid i’r cyfarfod ddod i ben.

8. Mae’n bosibl y bydd angen rhoi cyngor i’r disgybl o ran sut i ymddwyn yn y dyfodol. Dylid rhoi cyngor o’r fath mewn modd sensitif ac anfeirniadol.

9. Dylid gorffen y cyfarfod trwy roi sicrwydd i’r disgybl.

Dylai’r Arweinydd Diogelu Dynodedig gadw cofnod llawn o’r cyfarfod.

Atodiad D - Cofnod o Gontractwyr/Ymwelwyr Dyddiol

Rhoddwyd Gwybodaeth Ddiogelu i bob Contractwr a chafwyd enwau contractwyr.

Cofnod Contractwyr Dyddiol

Dyddiad	Amser Cyrraedd	Amser Gadael	Enw	Cwmni	Rheswm dros yr ymweliad	Gwybodaeth AP wedi ei rhoi	Asesiad Risg	
							Rhif GDG dilys	
							Yng nghwmni rhywun ar y safle	
							Ddim mewn ardaloedd lle bydd disgyblion ar eu pen eu hunain	
							Rhif GDG dilys	
							Yng nghwmni rhywun ar y safle	
							Ddim mewn ardaloedd lle bydd disgyblion ar eu pen eu hunain	
							Rhif GDG dilys	

							Yng nghwmni rhywun ar y safle	
							Ddim mewn ardaloedd lle bydd disgyblion ar eu pen eu hunain	

Atodiad E - Rhannu Gwybodaeth

7 Rheol Aur ar gyfer Rhannu Gwybodaeth

1. Cofiwch nad yw'r Ddeddf Diogelu Data yn rhwystr rhag rhannu gwybodaeth, ond mae'n darparu fframwaith i sicrhau bod gwybodaeth bersonol ynghylch pobl sy'n fyw yn cael ei rhannu'n briodol.

2. Byddwch yn agored ac yn onest o'r dechrau gyda'r unigolyn (a/neu ei deulu, lle bo hynny'n briodol) ynglŷn â pham, beth, sut a gyda phwy y bydd neu y gallai'r wybodaeth gael ei rhannu. Gofynnwch iddynt gytuno i hynny, oni bai ei bod yn anniogel neu'n amhriodol i wneud hynny.

3. Gofynnwch am gyngor os oes gennych unrhyw amheuaeth heb ddatgelu, pan fo'n bosibl, pwy yw'r unigolyn.

4. Rhannwch gyda chaniatâd lle bo'n briodol, a lle bo'n bosibl, parchwch ddymuniadau'r rhai nad ydynt yn rhoi caniatâd i rannu gwybodaeth gyfrinachol. Mae'n bosibl o hyd i chi rannu gwybodaeth heb gydsyniad os, yn eich barn chi, y gellir diystyru'r diffyg cydsyniad er budd y cyhoedd. Bydd angen i chi seilio eich barn ar ffeithiau'r achos.

5. Ystyriwch ddiogelwch a lles: Seiliwch eich penderfyniadau yn ymwneud â rhannu gwybodaeth ar ystyriaethau diogelwch a lles yr unigolyn a phobl eraill y gallai eu gweithredoedd effeithio arnynt.

6. Angenrheidiol, cymesur, perthnasol, cywir, amserol a diogel: Sicrhewch fod y wybodaeth rydych yn ei rhannu yn angenrheidiol at y diben o'i rhannu, ei bod yn cael ei rhannu â'r bobl hynny sydd ei hangen yn unig, ei bod yn gywir ac yn gyfredol, yn cael ei rhannu mewn modd amserol, ac yn cael ei rhannu'n ddiogel.

7. Cadwch gofnod o'ch penderfyniad a'r rhesymau dros ei rannu – pa un ai ydych yn rhannu'r wybodaeth neu beidio. Os byddwch yn penderfynu rhannu, yna cofnodwch yr hyn rydych wedi ei rannu, gyda phwy ac at ba ddiben.

Atodiad F - Proses ar gyfer holl Staff y Gwasanaeth Addysg Canolog

Diogelu – Rhoi Gwybod am Bryderon Diogelu - y Broses i'w dilyn gan holl Staff y Gwasanaeth Addysg Canolog

Adran 1

Pan fyddwch yn pryderu ynglŷn â 'phlentyn' pan fyddwch yn gweithio mewn ysgol yn Wrecsam, mae'n rhaid i'r staff roi gwybod am eu pryder i Unigolyn Diogelu Dynodedig yr Ysgol ar unwaith i gael cyngor/camau posibl ac atgyfeirio i'r Un Pwynt Mynediad Gwasanaethau Plant - 01978 292039.

Cyfrifoldeb yr unigolyn a gafodd y datgeliad yw gwneud yr atgyfeiriad, ac ni ddylid ei ddirprwyo i aelod arall o staff yr ysgol.

Dylai'r holl staff wybod pwy yw'r Unigolyn Diogelu Dynodedig cyfredol yn yr ysgolion yr ydych yn eu cefnogi.

Dylid rhoi gwybod am eich pryderon i'r Arweinydd Tîm/Rheolwr hefyd, a dylid cofnodi adroddiad a chytuno ar unrhyw gamau gweithredu ychwanegol (dylid cofnodi cyfathrebu trwy e-bost).

Adran 2

Pan fydd staff canolog yn dod yn ymwybodol am bryder am blentyn y tu allan i'r ysgol, h.y. ymweliad cartref, gwaith asiantaeth ar y cyd, gwaith darparwr allanol, dylid rhoi gwybod am y pryderon hyn yn syth i'r Un Pwynt Mynediad (292039) a'ch Arweinydd Tîm/Rheolwr heb oedi.

Yn absenoldeb eich Arweinydd Tîm/Rheolwr, mae'n rhaid i chi roi gwybod am eich pryderon i un o'r swyddogion canlynol –

Swyddog Diogelu Addysg – Rebecca Phillips 01978 295411 / 07435 654007

Gweithiwr Cymdeithasol Addysg yr Ysgol neu Gynrychiolydd Addysg ar Un Pwynt Mynediad 01978 295505

Tîm ar Ddyletswydd mewn Argyfwng - Y tu allan i oriau (cyn 8:30am ac ar ôl 5pm, penwythnosau a gwyliau banc) - 0345 053 3116

Os yw’r plentyn mewn perygl uniongyrchol, dylech ffonio’r heddlu yn syth ar 999

Atodiad G – Beth yw Diogelu?

Atodiad H - Bwrdd Diogelu Plant Gogledd Cymru (BDGC)

Mae Bwrdd Diogelu Gogledd Cymru (BDGC) yn gorff statudol sydd yn cydlynu, monitro a herio ei asiantaethau partner i ddiogelu plant yng Ngogledd Cymru. Amcanion BDGC yw DIOGELU plant yn ei ardal sydd yn profi neu mewn perygl o gamdriniaeth, esgeulustod neu unrhyw niwed arall ac ATAL plant sydd yn profi neu mewn perygl o brofi camdriniaeth, esgeulustod neu unrhyw niwed arall.

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam yn bartner statudol i'r Bwrdd hwn, gyda chynrychiolwyr o'r adran Addysg a'r adran Gofal Cymdeithasol. Cyfeirir at aelodau'r Bwrdd fel partneriaid perthnasol o dan Ran 7 Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.

Dylai ysgolion fod yn ymwybodol o waith y Bwrdd Diogelu. Dylai pob ysgol gael gwybodaeth wedi'i diweddaru trwy danysgrifio i wefan BDGC.

Anogir ysgolion i fynychu digwyddiadau a hyfforddiant gan BDGC. Hefyd caiff Hyfforddiant Ar-lein ei gynnig gan BDGC.

Efallai y bydd angen i ysgolion fod yn rhan o broses yr Adolygiad Ymarfer Plant. Bydd ysgolion yn gweithio'n agos gyda'r Gwasanaethau Plant a'r Adran Addysg mewn amgylchiadau o'r fath i sicrhau yr ymatebir i geisiadau am wybodaeth a dogfennaeth yn amserol. Efallai bydd angen i ysgolion fynychu Digwyddiadau Dysgu yn ystod y broses adolygu. Bydd staff yr ysgol yn cael cymorth ac arweiniad gan yr adran Addysg a Gwasanaethau Plant er mwyn cymryd rhan yn llawn yn y digwyddiadau hyn.

Atodiad I – Polisïau Cysylltiedig (RHAID I BOB POLISI EI DDILYN OCHR YN OCHR A'R POLICY YMA)

Polisïau Ysgol

Sylwer: Bydd angen i ysgolion sicrhau eu bod yn dyfynnu teitl llawn y polisïau ysgol ar gyfer yr adran hon. Mae cyngor ac arweiniad ar bolisïau enghreifftiol ar gael gan yr Awdurdod Lleol.

- Ymddygiad a Gwrth Fwlio
- Fframwaith Rhwng Cyfoedion mae ysgolion wedi'i fabwysiadu
- Caniatâd ar gyfer Creu Delweddau Digidol neu ar gyfer y Cyfryngau
- Tynnu lluniau a Gwneud fideos
- Cyswllt â Disgyblion
- Dyletswydd Prevent
- Goruchwylio gweithgaredd gyda Phlant nad yw ar safle'r ysgol
- Iechyd a Diogelwch
- Cymorth Cyntaf
- Diogelwch Safle
- Presenoldeb
- Sefydlu gwirfoddolwyr
- Dyluniad y cwricwlwm
- Diogelwch ar y Rhyngrwyd
- Cyfleoedd Cyfartal
- Rhannu pryderon
- Cynllun Cydraddoldeb Ysgol

Awdurdod Lleol

- Gweithdrefn Recriwtio a Dethol CBSW (sy'n cynnwys arferion recriwtio mwy diogel) sy'n cwmpasu dechreuwyr newydd, contractwyr a gwirfoddolwyr
- Polisi/Gweithdrefn Presenoldeb Cyffredin
- Polisi Rhannu Pryderon
- Polisi Enghreifftiol Arferion Cyfyngol i Ysgolion

Cenedlaethol

Gwefan Llywodraeth Cymru - Hafan | LLYW.CYMRU

- Cylchlythyr Llywodraeth Cymru: 283/2022 Cadw Dysgwyr yn Ddiogel
- Cylchlythyr Llywodraeth Cymru Rhif: 009/2014 Diogelu Plant mewn Addysg - Ymdrin â honiadau o gam-drin yn erbyn athrawon a staff eraill.
- Cylchlythyr Llywodraeth Cymru: 002/2020 Gweithdrefnau Disgyblu a Diswyddo Staff Ysgol
- Gweithdrefnau Diogelu 2019
- Rhannu Gwybodaeth a Diogelu Data - Fframwaith WASPI a Phrotocol Rhannu Gwybodaeth Rhyngasiantaeth Gogledd Cymru ar gyfer Asesu Plant mewn Angen a Phlant mewn Angen o Amddiffyn Plant 2014 www.waspi.org/